

การอ่านและการอ่านจับใจความสำคัญ

อ.สุภารัตน์ ศุภภัทร์รุจา

การอ่าน = การออกเสียงตามตัวหนังสือ(พยัญชนะ/สระ/วรรณยุกต์) หรือ การดู การเข้าใจข้อความในหนังสือ

การอ่านเป็นกระบวนการรับสารจากลายลักษณ์อักษรมาแปลเป็นความรู้ความเข้าใจ โดยผ่านการคิดประสบการณ์ ความเชื่อ เพื่อพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา อารมณ์ และทางสังคม

การอ่านเป็นทักษะที่ใช้แสวงหาความรู้ต่างๆ คนที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะการอ่านดีจะสามารถแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูดและการเขียนได้ๆลๆดี

การอ่านสิ่งต่างๆแล้วได้ผลดี ผู้อ่านต้องรู้ก่อนว่าอ่านเพื่ออะไร

การอ่านของแต่ละคนจะได้ผลไม่เท่ากันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเร็ว+ประสบการณ์ในการอ่านของคนๆนั้น

จุดประสงค์ของการอ่าน

๑.อ่านเพื่อรู้

๒.อ่านเพื่อคิด

๓.อ่านเพื่อให้เกิดความบันเทิงเพลิดเพลินจรใจ

๔.อ่านเพื่อปฏิบัติตาม

วิธีการอ่านหนังสือ

๑. การอ่านแบบคร่าว ๆ (Skimming)

๒.การอ่านแบบกวาดสายตา (Scanning)

๓. การอ่านแบบละเอียด (Intensive Reading)

๔. การอ่านแบบ SQ3R

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาความคิดสำคัญของเรื่องหรือสารที่ผู้เขียนมุ่งเสนอต่อผู้อ่าน

ขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญ

๑.อ่านชื่อเรื่อง ย่อหน้าแรก ย่อหน้าสุดท้ายเพื่อดู แนวคิดสำคัญของเรื่อง ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒.อ่านเรื่องคร่าวๆ ให้เข้าใจความคิดรวมของเรื่อง

๓.อ่านอย่างละเอียด พิจารณาข้อความทีละย่อหน้า เพื่อหาใจความสำคัญซึ่งอาจจะเป็นความรู้หรือความคิดของผู้เขียน (อาจอยู่ตอนต้น/ตอนท้าย /ตอนกลาง /ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้าๆลๆ)

๔.อ่านอย่างละเอียดทีละย่อหน้าเพื่อหาใจความรอง

- การอธิบายให้รายละเอียดเพิ่มเติม (การให้ข้อมูลเพิ่มเติม)
- การยกตัวอย่าง (เช่น เป็นต้นได้แก่.... เป็นต้น อาทิ ฯ ฯลฯ)
- การให้เหตุผล (เพราะ เนื่องจาก เพราะฉะนั้น ทำให้)
- การให้คำนิยามคำจำกัดความ
(การอธิบายความหมาย หมายถึง แปลว่า)
- การเปรียบเทียบ (เหมือนกัน ต่างกัน คล้ายกัน มากกว่า ที่สุด)

๕.หากพบศัพท์ยากไม่เคยรู้จักมาก่อน ควรพิจารณาความหมายโดยอาศัยคำแวดล้อม

๖.เมื่ออ่านเรื่องจนจบแล้วควรทบทวนความเข้าใจในการอ่านทุกครั้งว่าเป็นเรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม และควรกลับไปอ่านเพิ่มเติมอีกครั้งเมื่อมีโอกาส

ตัวอย่าง (ตำแหน่งใจความสำคัญ และใจความรองประเภทต่างๆ)

๑)ควายป่าเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ชนิดหนึ่งซึ่งเคยมีอยู่มากในป่าของประเทศไทย ลักษณะทั่วไปของควายป่าไม่แตกต่างไปจากควายบ้านแต่จะมีรูปร่างปราดเปรียวและตัวโตกว่า อาหารหลักของควายป่าคือหญ้าชนิดต่างๆ ยอดไม้ ใบไม้อ่อน หน่อไม้ ต้นพงซึ่งขึ้นอยู่ริมห้วยเขาแข้งคือพืชที่ควายป่าชอบ ดังนั้นในช่วงเช้าๆ เราจึงมักพบเห็นร่องรอยการกัดกินต้นพงในช่วงกลางคืนของฝูงควายป่าอยู่เสมอ

(“สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยเขาแข้ง” บุญชู ชงนำชัยมา และ โรเบิร์ต มาเธอร์)

๒) ศิลปะกลุ่มคอบร้าเกิดจากการรวมตัวของศิลปินในสามประเทศซึ่งนำชื่อเมืองหลวงของแต่ละประเทศมารวมกันตั้งเป็นชื่อกลุ่มได้แก่โคเปนเฮเกนประเทศเดนมาร์ก กรุงบรัสเซลส์ประเทศเบลเยียม และกรุงอัมสเตอร์ดัมประเทศเนเธอร์แลนด์ ชื่อคอบร้าได้ถูกเอ่ยถึงครั้งแรกโดยนักเขียนชาวเบลเยียมที่ชื่อ คริสเตียน โดทริมอนต์ ในปีค.ศ ๑๙๔๘ ซึ่งเป็นปีที่ศิลปินกลุ่มคอบร้าจัดแสดงงานศิลปะร่วมกันขึ้นเป็นครั้งแรกที่กรุงอัมสเตอร์ดัมและได้ใช้ชื่อนี้ตั้งกล่าวในการแสดงงานครั้งนี้

(“พิพิธภัณฑศิลป์กลุ่มคอบร้า” อัมพร อรุณนภาพร)

๓) ขยะเป็นปัญหาของโลกสมัยใหม่ เหตุอย่างหนึ่งก็เพราะเรามีคนอยู่ในโลกมากขึ้น คนโบราณก็มีขยะหรือของไม่เอาเหมือนกัน แต่เขาสามารถจัดการมันไปได้เพราะปริมาณของขยะมีน้อยกว่าปัจจุบัน นี่เป็นเหตุผลที่เห็นชัดเจนและง่ายดีแต่ความจริงแล้วการที่ขยะเป็นปัญหาของโลกสมัยใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะมีประชากรโลกมากขึ้นเท่านั้น มีปัจจัยที่สำคัญเสียยิ่งกว่านั้นอีกสองอย่างซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เกิดขึ้นใน โลกยุคก่อน หนึ่งก็คือการเติบโตของเมือง และสองคือลัทธิบริโภคนิยมของปัจจุบัน

(“โลกขยะ” ของ รังรอง)

๔) คนไทยนั้นถือว่าบ้านเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดไปจนตาย เพราะคนไทยโบราณนั้นใช้บ้านเป็นที่เกิด การคลอดลูกจะกระทำกันที่บ้าน โดยมีหมอฟันบ้านที่เรียกว่า หมอตำแย เป็นผู้ทำคลอด มิได้ใช้โรงพยาบาลหรือสถานผดุงครรภ์อย่างในปัจจุบันนี้ และที่สุดของชีวิตเมื่อมีการตายเกิดขึ้น คนไทยก็จะเก็บศพของผู้ตายที่เป็นสมาชิกของบ้านไว้ในบ้านก่อนที่จะทำพิธีเผา เพื่อทำบุญ และเป็นการใกล้ชิดกับผู้ตายเป็นครั้งสุดท้าย ดังนั้นบ้านจึงเป็นสถานที่ที่คนไทยใช้ชีวิตอยู่เกือบตลอดเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย

(บ้านไทย ของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ)

๕) เมื่อจะต้องกล่าวถึงบางสิ่งที่มีอาจกล่าวได้ตรงๆ เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน หรืออาจกลายเป็นเรื่องไม่งาม ได้ถ้ามองผิดมุม เช่น ฉากพิศวาสระหว่างชายหญิง เป็นต้น กวีที่มีความสามารถจะใช้ภาพพจน์เป็นสิ่งกำบังความไม่งาม และสร้างภาพเปรียบเทียบที่งดงามด้วยการใช้สัญลักษณ์แทน การใช้ภาพพจน์ลักษณะนี้เรียกว่า สมาสกคดี เป็นวิธีที่พบมากในบทอักษรย่อในวรรณคดีไทย

(ตั้งritzนะแห่ง โกลินทร์ ของ กุสุมา รัชชมนิ)

๖) ขนบประเพณี คือ ประเพณีที่วางเป็นระเบียบแบบแผนไว้โดยตรงหรือโดยปริยาย โดยตรงคือวางเป็นระเบียบพิธีการไว้แจ้งชัด โดยปริยายคือรู้กันเองและไม่ได้วางเป็นระเบียบแบบแผนไว้ว่าควรจะทำพฤติกรรมและปฏิบัติกันอย่างไร ขนบแปลว่าระเบียบแบบแผน เช่น ขนบราชการคือระเบียบแบบแผนของราชการ ขนบประเพณีบางทีก็เรียกว่าระเบียบประเพณีซึ่งเป็นคำเกิดใหม่ เมื่อลืมนำคำแปลของคำว่า ขนบเสียแล้ว

(ราชบัณฑิตยสถาน ของ เสฐียร โกเศศ)

๗) มะลิเป็นไม้ที่ไม่ใช่ของพื้นเมืองของไทย เข้าใจกันว่าจะมาจากประเทศจีนตอนใต้หรือประเทศอินเดีย ในเมืองไทยเรามีอยู่หลายชนิด เช่น มะลิลา มะลิซ้อน มะลิวัลย์ มะลิถอด ลักษณะของดอกไม้เหมือนกัน อย่างมะลิซ้อนก็จะมีกลีบซ้อนกันหนาเหมือนอย่างดอกดาวเรือง ส่วนมะลิถอดก็มีลักษณะเหมือนเอาดอกมะลิลาซึ่งมีกลีบชั้นเดียววางซ้อนกันขึ้นไป และจะถอดดอกออกมาได้เป็นดอกๆจึงเรียกว่ามะลิถอด

(พฤกษนิยาย ของ ส. พลายน้อย)

๘) สัญลักษณ์ในวรรณคดีมีความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเป็นรูปธรรมที่เป็นเครื่องแทนนามธรรม เช่น ดอกไม้ใช้แทนหญิงงาม น้ำค้างมักแทนความบริสุทธิ์ พระเพลิงใช้แทนความร้อนแรง หรืออาจใช้ตัวละครในนิยายหรือบทละครเป็นตัวแทนนามธรรม เช่น ทศกัณฐ์เป็นตัวแทนของความเลวร้ายของผู้มีอำนาจที่ไม่มีธรรมะ สีดาเป็นตัวแทนของหญิงที่ซื่อตรงต่อสามี

(วิเคราะห์วรรณคดีไทย ของ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ)

๕) คันสนเป็นเครื่องมือยิงสัตว์ขนาดเล็กมักพูดกันว่ายิงนกยิงหนู คือไม่เชิงเจาะจงว่าจะจับสัตว์ใดโดยตรง เป็นเครื่องใช้ติดไม้ติดมือที่ยิงสัตว์ก็ได้ ใช้เป็นอาวุธป้องกันตัวก็ได้ เครื่องมือนี้เปรียบได้กับยาสามัญประจำบ้าน เครื่องมือในกลุ่มนี้ก็เช่นหนังสติ๊กซึ่งใช้ลูกดินใช้วิธียิงแบบเดียวกับคันสน แต่หนังสติ๊กเกิดขึ้นหลังคันสนเพราะใช้หนังยางซึ่งผลิตไม่กัสิบปีมานี้ เครื่องมืออีกอย่างคือหน้าไม้ ซึ่งใช้ลูกยิงแบบ ลูกธนู และยิงสัตว์ขนาดใหญ่ได้ดีกว่า

(“คันสน : เครื่องมือพื้นๆ ความต้องการพื้นๆ” พรศิริ บูรณเขตต์)

๑๐) เด็กวัยรุ่นสมัยนี้มีความรับผิดชอบมากกว่าเด็กสมัยก่อน จะเห็นได้จากการที่เด็กนักเรียนสมัยนี้มีรถยนต์ขับขี้อเอง ผิดกับสมัยก่อนผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขับรถได้มีน้อยคน นอกจากนี้ในสังคมปัจจุบันพ่อแม่ที่ร่ำรวยมักให้เงินลูกไปใช้จ่ายเต็มที่ ส่วนครอบครัวที่ยากจนลูกก็สามารถทำงานหาเงินมาใช้เองได้บ้าง ตรงกันข้ามระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เด็กวัยรุ่นสมัยนั้นไม่รู้จะไปหางานทำในเวลาว่างได้จากที่ไหน พ่อแม่ก็ไม่ใคร่มีรายได้ เด็กจึงได้เงินจากพ่อแม่น้อย อีกประการหนึ่งโรงเรียนสมัยนี้ดูเหมือนจะเน้นหนักถึงการสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ บางโรงเรียนถึงกับหัดให้นักเรียนทุกคนรับผิดชอบในงานของโรงเรียนเท่าที่ตนจะสามารถทำได้ นับว่านโยบายนี้ต่างกับสมัยก่อนมาก เพราะในสมัยก่อนนั้นครูเป็นผู้บริหารกิจการของโรงเรียนทุกอย่าง แทบจะเรียกได้ว่านักเรียนไม่มีเสียงในกิจการต่างๆ ของโรงเรียนเลย

(*การเขียนย่อหน้า* ของ ศรีนวล บุญวัฒน์)

คำถามท้ายบท

๑) การอ่านบทความวิเคราะห์ตลาดหุ้นในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการลงทุนเป็นการอ่านเพื่อจุดประสงค์ใด

๑. การอ่านเพื่อรู้

๒. การอ่านเพื่อคิด

๓. การอ่านเพื่อจรรโลงใจ

๔. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม

๒) การอ่านประมวลข่าวดารานักร้องในหน้าบันเทิงของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นการอ่านเพื่อจุดประสงค์ใด

๑. การอ่านเพื่อรู้

๒. การอ่านเพื่อคิด

๓. การอ่านเพื่อจรรโลงใจ

๔. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม

๓) เมื่อนักศึกษาต้องการเลือกซื้อหนังสือ นักศึกษาควรใช้วิธีการอ่านหนังสือแบบใดเพื่อไม่ให้เสียเวลาและเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

๑. การอ่านแบบ SQ3R

๒. การอ่านแบบคร่าวๆ (Skimming)

๓. การอ่านแบบกวาดสายตา(Scanning)

๔. การอ่านแบบละเอียด(Intensive Reading)

- ๔ ข้อใดคือลักษณะของนักอ่านที่มีวิจารญาณ
๑. มีการเปรียบเทียบข่าวจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับ
 ๒. มีการยอมรับและสนับสนุนความคิดของผู้เขียนเสมอ
 ๓. เลือกอ่านเฉพาะผลงานของนักเขียนที่ตนชื่นชอบ
 ๔. เลือกอ่านเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับตนเองเท่านั้น

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

ผมเป็นสัญลักษณ์ของความแข็งแรงความมีสุขภาพสมบูรณ์ช่วยส่งเสริมความงามและบุคลิกภาพของทุกคนตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงสูงอายุ การพยายามให้ผมอยู่ได้ถึงพันวันหรือสองพันวัน มีปัจจัยหลายอย่างที่สำคัญมากคือกรรมพันธุ์ และเมื่อมีแนวโน้มว่าเส้นผมจะหลุดร่วงเร็วกว่าเวลาอันควรให้รีบปรึกษาแพทย์เพื่อหาสาเหตุและรักษาให้ถูกต้อง เพราะโรคที่ทำให้ผมร่วงเร็วเป็นโรคร้ายแรง

การใช้ยาทาหรือยารับประทานนั้นได้ผลในบางคน และมีประสิทธิภาพในเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่มีผลเสียที่ต้องชั่งน้ำหนักให้ดีก่อนใช้ ยารักษาโรคอื่นๆหลายชนิดอาจแถมข้อเสียพิเศษ คือทำให้ผมร่วงจึงต้องระวังเช่นกัน

(ผมพันวัน : ศ.กิตติคุณ พญ.เสาวนีย์ จำเดิมแผด็จศรี)

๕) ใจความสำคัญของข้อความนี้อยู่ที่ใด

๑. ตอนต้นของย่อหน้า	๒. ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ตอนท้ายของย่อหน้า	๔. ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

๖) ข้อใดไม่ปรากฏในข้อความนี้

๑. การเขียนเชิงเปรียบเทียบ	๒. การเขียนโดยให้เหตุผล
๓. การเขียนโดยยกตัวอย่าง	๔. การเขียนอธิบายให้รายละเอียดเพิ่มเติม

รายการอ้างอิง

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **ภาษาไทย ๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. **การใช้ภาษาไทย๑**. พิมพ์ครั้งที่ ๔ . กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

_____. **การใช้ภาษาไทย ๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (บรรณานิการ). **ภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร , ๒๕๔๓.

บรรเทา กิตติศักดิ์ (บรรณานิการ). **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.

ผะอบ ไปษกฤษณะ. **ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน-การอ่าน-การพูด-การฟังและราชาศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, ๒๕๔๑.

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **ภาษากับการสื่อสาร**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๐. เป็นต้น